

เครือข่ายคนดีกับการลดอาชญากรรม*

THE NETWORK OF GOOD PEOPLE FOR CRIME REDUCTION

ณพลเดช มณีลังกา

Napoldech Manilanga

คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ กรุงเทพมหานคร ประเทศไทย

Faculty of Law, Thammasat University, Bangkok, Thailand

Corresponding author E-mail: Peterpingping@Gmail.Com

บทคัดย่อ

บทความนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อนำเสนอเครือข่ายคนดีกับการลดอาชญากรรม ซึ่งประเทศไทยเผชิญกับวิกฤตอาชญากรรมที่รุนแรง โดยมีอัตราการก่ออาชญากรรมเป็นอันดับ 1 ของภูมิภาคอาเซียน ติดอันดับ 4 ของเอเชีย และติดอันดับ 4 ของโลก สถานการณ์นี้สะท้อนให้เห็นถึงปัญหาคนล้นคุกที่ทวีความรุนแรงขึ้นเรื่อย ๆ แม้รัฐบาลจะทุ่มงบประมาณมหาศาลในการปราบปราม แต่ผลลัพธ์กลับตรงกันข้าม ยิ่งปราบปรามมากเท่าไร จำนวนคดีกลับยิ่งเพิ่มขึ้น สะท้อนให้เห็นถึงความล้มเหลวในการแก้ปัญหาที่ต้นเหตุ การเสื่อมถอยของเครือข่ายคนดีในปัจจุบันได้ส่งผลให้สังคมไทยขาดภูมิคุ้มกันทางศีลธรรม เปิดช่องให้ปัญหาอาชญากรรมเติบโตอย่างรวดเร็ว การฟื้นฟูเครือข่ายคนดีผ่านองค์กรพุทธศาสนาที่มีการรวมตัวกันเป็นกลุ่มก้อนและแบ่งงานกันทำอย่างเป็นระบบ จึงเป็นกุญแจที่สำคัญในการแก้ปัญหาอาชญากรรมอย่างยั่งยืน ในอดีตสังคมไทยมีพุทธศาสนาเป็นเสาหลักสำคัญในการหล่อหลอมจิตใจและพฤติกรรมของผู้คน ผ่านการสร้าง "เครือข่ายคนดี" อันเป็น "เครือข่ายกัลยาณมิตร" ที่เชื่อมโยงระหว่างบ้าน วัด และโรงเรียน เชื่อมโยงไปสู่ "องค์กรพุทธศาสนา" เป็นส่วนสำคัญที่จะนำเอาศีลธรรมไปสู่กิจกรรมทางพระพุทธศาสนา ผสมผสานกับศิลปวัฒนธรรมของไทยซึ่งเป็นส่วนสำคัญในการปลูกฝังคุณธรรมและจริยธรรมให้แก่ประชาชน โดยมีวัดเป็นศูนย์กลางในการเชื่อมประสานเครือข่ายเหล่านี้ สถิติที่น่าตกใจในการก่ออาชญากรรม สะท้อนให้เห็นถึงปัญหาที่ทวีความรุนแรงขึ้นเรื่อย ๆ แม้รัฐบาลจะทุ่มงบประมาณในการแก้ปัญหาดังกล่าว แต่ผลลัพธ์กลับตรงกันข้าม ยิ่งปราบปรามมากเท่าไร จำนวนคดีกลับยิ่งเพิ่มขึ้น จึงจำเป็นต้องสร้างเครือข่ายคนดีเพื่อลดปัญหาอาชญากรรมให้ลดน้อยลง ผ่าน P-E-A-C-E โมเดล

คำสำคัญ: เครือข่ายคนดี, การลดคดีอาชญากรรม, องค์กรพุทธศาสนา, P-E-A-C-E โมเดล

Abstract

This article aimed to present the network of good people and crime reduction. Thailand faced a severe crime crisis, ranking 1st in ASEAN, 4th in Asia, and 4th globally in crime rates. This situation reflected the increasingly severe prison overcrowding problem. Although the

government had invested enormous budgets in suppression, the results were opposite - the more suppression, the more cases increased, reflecting the failure to address the root cause. The decline of the good people's network had left Thai society lacking moral immunity, allowing crime problems to grow rapidly. The restoration of the good people's network through systematically organized Buddhist organizations was therefore a key to sustainable crime solution. Historically, Thai society had Buddhism as a main pillar in shaping people's minds and behaviors through creating a "network of good people" or "network of virtuous friends" that connected homes, temples, and schools. These links to "Buddhist organizations" were crucial in bringing morality to Buddhist activities, combined with Thai arts and culture, which were important in cultivating virtue and ethics among people, with temples serving as centers coordinating these networks. The alarming crime statistics reflected increasingly severe problems. Despite the government's massive budget allocation to address these issues, the results were contrary - more suppression led to more cases. Therefore, it was necessary to establish a network of good people to reduce crime problems through the P-E-A-C-E Model.

Keywords: Good People Network, Crime Reduction, Buddhist Organizations, P-E-A-C-E Model

บทนำ

จากรายงานการสำรวจสถานการณ์อาชญากรรมในประเทศไทย (United Nations Office on Drugs and Crime, 2023a) และข้อมูลจากสำนักงานตำรวจแห่งชาติ (Royal Thai Police, 2023) พบว่า ในปี พ.ศ. 2566 ประเทศไทยติดอันดับ 4 ของโลกด้านอัตราการเกิดอาชญากรรม อันดับ 4 ของเอเชีย และอันดับ 1 ของอาเซียน ส่งผลให้เกิดวิกฤตผู้ต้องขังล้นเรือนจำ กระทั่งต้องบประมาณภาครัฐและการพัฒนาประเทศ

รัฐบาลได้พยายามแก้ไขปัญหาผ่านการปรับปรุงกฎหมาย (สำนักงาน ป.ป.ส., 2566) โดยเฉพาะการแก้ไขพระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ พ.ศ. 2522 และพระราชบัญญัติการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด พ.ศ. 2519 ที่เน้นการบำบัดรักษาผู้เสพยาเสพติดมากกว่าการลงโทษ อย่างไรก็ตามในอดีตเคยมีการใช้มาตรการรุนแรง เช่น นโยบาย "การฆ่าตัดตอน" ในปี 2546 (Human Rights Watch, 2004) ซึ่งถูกวิพากษ์วิจารณ์อย่างหนักในประเด็นการละเมิดสิทธิมนุษยชน

จากสถานการณ์ดังกล่าว จะเห็นได้ว่าการแก้ปัญหาอาชญากรรมโดยการปราบปรามเพียงฝ่ายเดียวไม่เพียงพอและไม่ยั่งยืน เนื่องจากขาดการมีส่วนร่วมจากประชาชนและชุมชนในวงกว้าง การสร้าง "เครือข่ายคนดี" (The Network of Good People) จึงเป็นแนวทางสำคัญในการลดอาชญากรรมในบริบทของสังคมไทย โดยคนดีในที่นี้หมายถึงบุคคลที่มีคุณธรรม ซื่อสัตย์ และมีจิตสาธารณะ พร้อมทั้งจะช่วยเหลือและปกป้องสังคม การสร้างเครือข่ายคนดีต้องเริ่มจากการส่งเสริมคุณธรรมในชุมชน การมีส่วนร่วมของประชาชนในกิจกรรมเฝ้าระวังอาชญากรรม การสนับสนุนจากภาครัฐในการสร้างโอกาสให้ผู้กระทำผิดได้กลับตัว และการให้ความรู้เกี่ยวกับสิทธิ

มนุษยชนและกฎหมายแก่ประชาชน ซึ่งผลจากการปราบปรามอย่างเดียวยังแสดงให้เห็นว่าประเทศไทยยังติดอันดับคดีอาชญากรรมระดับโลก สามารถแสดงดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ตารางแสดงอันดับคดีอาชญากรรมระดับโลก เอเชีย และอาเซียน

อันดับ	ประเทศ	ระดับโลก	เอเชีย	อาเซียน	คดีอาญา	แหล่งข้อมูล
1	สหรัฐอเมริกา	1	-	-	5,937.3	FBI, 2023
2	บราซิล	2	-	-	2,502.1	UNODC, 2023
3	แอฟริกาใต้	3	-	-	2,288.5	UNODC, 2023
4	ไทย	4	4	1	1,875.5	Royal Thai Police, 2023
5	อินเดีย	5	5	-	1,643.6	NCRB, 2023
6	ฟิลิปปินส์	6	6	2	1,132.2	PNP, 2023

ดังนั้น การสร้างเครือข่ายคนดีในสังคมไทยจึงเป็นกระบวนการที่สำคัญในการลดปัญหาอาชญากรรม เพราะเมื่อคนดีมีจำนวนมากพอและได้รับการสนับสนุนจากทุกภาคส่วน คนไม่ดีก็จะเป็นคนดีได้เอง และสังคมไทยที่เป็นเมืองพุทธก็จะสามารถดำรงอยู่ด้วยความสงบสุขและยั่งยืน

หลักการเพื่อลดอาชญากรรม

พระบรมราโชวาทในพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช บรมนาถบพิตร เมื่อปี พ.ศ. 2512 ทรงชี้แนะแนวทางการบริหารบ้านเมืองว่า สังคมประกอบด้วยคนดีและคนไม่ดี การสร้างความสงบสุขมิใช่การทำให้ทุกคนเป็นคนดี แต่ต้องส่งเสริมคนดีให้มีบทบาทในการปกครองและควบคุมคนไม่ดีไม่ให้ก่อความเดือดร้อน (สำนักราชเลขาธิการ, 2515); (มูลนิธิพระดาบส, 2560) ในมติพระพุทธานุศาสน์ "คนดี" คือผู้ปฏิบัติตามหลักไตรสิกขา ซึ่งประกอบด้วย ทาน ศีล และภาวนา สอดคล้องกับโอวาทปาติโมกข์เรื่องการละชั่ว ทำดี และทำจิตใจให้บริสุทธิ์ โดยทานเป็นการเสียสละเพื่อส่วนรวม ศีลคือการควบคุมกายวาจา และภาวนาคือการพัฒนาจิตใจและปัญญา (มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, 2540ก); (พระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ. ปยุตฺโต), 2559) และเพื่อเชื่อมโยงกับการแก้ปัญหาอาชญากรรม โดยองค์การสหประชาชาติและองค์การตำรวจสากลได้จำแนกอาชญากรรมเป็น 5 ประเภทหลัก ได้แก่ อาชญากรรมต่อชีวิตร่างกาย อาชญากรรมต่อทรัพย์สิน อาชญากรรมทางเพศ อาชญากรรมทางเศรษฐกิจ และอาชญากรรมทางเทคโนโลยี (United Nations Office on Drugs and Crime, 2023b); (INTERPOL, 2024) ซึ่งสามารถแสดงดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ตารางเปรียบเทียบอาชญากรรมเทียบกับหลักการ

ประเภทอาชญากรรม	ลักษณะอาชญากรรม	ธรรมที่ช่วยลดอาชญากรรม	วิธีการลดอาชญากรรม
อาชญากรรมทางร่างกายและชีวิต (Violent Crimes)	การฆาตกรรม, การทำร้ายร่างกาย	ศีล	การรักษาศีลข้อ 1 (ปาณาติปาตา) ช่วยป้องกันการทำร้ายชีวิตผู้อื่น
อาชญากรรมทางทรัพย์สิน (Property Crimes)	การลักทรัพย์, การฉ้อโกง	ทาน	การส่งเสริมการให้ทานช่วยลดความโลภและความขัดแย้งที่นำไปสู่การแย่งชิงทรัพย์สิน

ตารางที่ 2 ตารางเปรียบเทียบอาชญากรรมเทียบกับหลักธรรม (ต่อ)

ประเภทอาชญากรรม	ลักษณะ อาชญากรรม	ธรรมที่ช่วยลด อาชญากรรม	วิธีการลดอาชญากรรม
อาชญากรรมทางเพศ (Sexual Crimes)	การข่มขืน, การค้ามนุษย์	ศีล	การรักษาศีลข้อ 3 (กาเมสุมิจฉาจารา) ช่วยลดการล่วงละเมิดทางเพศ
อาชญากรรมทางเศรษฐกิจและการเงิน (Economic Crimes)	การฟอกเงิน, การฉ้อโกงทางการเงิน	สมาธิ	การฝึกสมาธิช่วยให้มีสติและปัญญา ลดความโลภและการกระทำที่ผิดจริยธรรม
อาชญากรรมทางเทคโนโลยี (Cyber Crimes)	การแฮ็กข้อมูล, การหลอกลวงออนไลน์	สมาธิ	การเจริญสมาธิช่วยให้ควบคุมตนเองและไม่หลงไปกับความโลภ หรือการกระทำที่ผิดศีลธรรม

เครือข่ายคนดีที่มีหลักธรรม

ในพระพุทธศาสนา หลักพุทธบริษัท 4 (Fourfold Assembly) ซึ่งประกอบด้วย ภิกษุ (Bhikkhu) ภิกษุณี (Bhikkhuni) อุบาสก (Upasaka) และอุบาสิกา (Upasika) มีบทบาทสำคัญในการธำรงรักษาและเผยแผ่พระธรรมคำสอนเพื่อสร้างสังคมที่มีคุณธรรม (พระธรรมปิฎก (ป.อ. ปยุตฺโต), 2546ก) แต่ในกลุ่มพุทธบริษัท 4 ย่อมมีทั้งคนดีและคนไม่ดีปะปนกันไป ดังนั้นจึงมีหลักธรรมที่ช่วยสร้างสังคมที่ดี คือ "กัลยาณมิตร" (Kalyanamitta) หรือ "มิตรที่ดี" ซึ่งหมายถึงผู้ที่แนะนำในทางที่ถูกต้อง ตักเตือนในสิ่งผิด และชี้แนะแนวทางสู่ความเจริญในธรรม (มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, 2540ข) กัลยาณมิตร ไม่เพียงแต่มีบทบาทในระดับปัจเจกบุคคล แต่ยังสามารถนำไปสู่การสร้างเครือข่ายคนดีในระดับสังคมได้ การมีเครือข่ายกัลยาณมิตรช่วยส่งเสริมความเป็นปึกแผ่นในชุมชน โดยการสนับสนุนให้สมาชิกในสังคมปฏิบัติตามหลักธรรม เช่น การรักษาศีล การให้ทาน และการพัฒนาจิตใจผ่านสมาธิ (Smith, J., 2019) ทั้งนี้การสร้างเครือข่ายคนดีในลักษณะดังกล่าวยังช่วยลดปัญหาอาชญากรรมได้อย่างมีประสิทธิภาพ ในทิศทางที่ใกล้เคียงกัน งานวิจัยชี้ให้เห็นว่าการสร้างเครือข่ายคนดีที่ยึดมั่นในหลักธรรมของพระพุทธศาสนา เช่น การสนับสนุนกันในทางที่ดีงามและการให้คำปรึกษาในยามที่เผชิญปัญหา สามารถช่วยลดพฤติกรรมเสี่ยงต่อการก่ออาชญากรรมได้ ผลลัพธ์ของการมีเครือข่ายกัลยาณมิตรที่เข้มแข็งคือการสร้างสังคมที่มีความสงบสุขและมีความมั่นคงทางจิตใจ (Miller, R., 2021)

การเปลี่ยนแปลงในประเทศไทยส่งผลให้จำนวนของพระภิกษุ (Bhikkhu) ในประเทศไทยมีแนวโน้มลดลงอย่างต่อเนื่อง ซึ่งเป็นผลมาจากปัจจัยหลายประการที่ส่งผลกระทบต่อศาสนาพุทธในสังคมไทย โดยเฉพาะในกลุ่มคนรุ่นใหม่ที่มีความสนใจในวัดและกิจกรรมทางศาสนาลดลงอย่างเห็นได้ชัด ปัจจัยสำคัญที่เกี่ยวข้องได้แก่ การเปลี่ยนแปลงทางสังคมและวัฒนธรรมที่เกิดจากความก้าวหน้าทางเทคโนโลยี การเข้าถึงข้อมูลข่าวสารที่หลากหลาย และการให้ความสำคัญกับวัตถุนิยมมากกว่าคุณค่าทางจิตใจ นอกจากนี้ การเสื่อมถอยของศีลธรรม (Morality) ในสังคมไทยยังเป็นอีกหนึ่งปัญหาใหญ่ที่ส่งผลกระทบต่อลดลงของจำนวนผู้บวชพระ รวมถึงความศรัทธาของประชาชนที่มีต่อพระสงฆ์และวัดในฐานะศูนย์กลางทางจิตวิญญาณ

อย่างไรก็ตาม จากเนื้อหาและรายละเอียดในข้างต้น สะท้อนให้เห็นว่าการลดลงของพระภิกษุในประเทศไทยไม่ได้เป็นเพียงปัญหาของตัวบุคคลหรือองค์กรทางศาสนาเท่านั้น แต่ยังเกี่ยวข้องกับการเปลี่ยนแปลงในโครงสร้างทางสังคมและวัฒนธรรม ทำให้พฤติกรรมและค่านิยมของคนไทยในยุคปัจจุบันเปลี่ยนไป หากไม่มีการแก้ไขหรือปรับตัวในเชิงโครงสร้าง เช่น การส่งเสริมบทบาทขององค์กรพุทธศาสนา (Buddhist Organizations) ในการสร้างความตระหนักรู้ถึงความสำคัญของศีลธรรมและจริยธรรม ตลอดจนการร่วมมือกันเพื่อลดปัญหาอาชญากรรม (Crime Reduction) ในสังคม (สำนักงานสถิติแห่งชาติ, 2565ก)

จากพุทธบัญญัติที่ได้ตรัสถึงพุทธบริษัทสี่ พบว่า หากเทียบจำนวนพระสงฆ์สามเณรปัจจุบันที่มีอยู่ประมาณ 3 แสนกว่ารูป กับจำนวนอุบาสก อุบาสิกา ซึ่งคิดเป็นประชากรไทยกว่า 95% ที่นับถือศาสนาพุทธ (สำนักงานสถิติแห่งชาติ, 2565ข) จะเห็นได้ว่าจำนวนอุบาสก อุบาสิกาที่มีจำนวนมากกว่ามาก โดยข้อมูลล่าสุดในปี 2566 ระบุว่าประชากรไทยมีจำนวนประมาณ 66.09 ล้านคน (สำนักงานสถิติแห่งชาติ, 2566)

ทั้งนี้ข้อมูลของสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ (พ.ศ. 2566) ระบุว่า ประเทศไทยมีจำนวนพระสงฆ์ประมาณ 240,000 รูป และสามเณรประมาณ 50,000 รูป ทั่วประเทศ (สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ, 2566) หากคำนวณสัดส่วนระหว่างพระภิกษุ-ภิกษุณี กับ อุบาสก-อุบาสิกา จะพบว่ามีสัดส่วนเพียง 0.4692% เท่านั้น จากข้อมูลนี้ หากนำบัญญัติของพุทธบริษัทสี่มาใช้ และมุ่งเน้นการสร้างเครือข่ายคนดีผ่าน อุบาสก-อุบาสิกา อาจเป็นปัจจัยสำคัญต่อการลดอาชญากรรม และสร้างสังคมที่สงบสุขได้อย่างยั่งยืน

อริสโตเติล (Aristotle) เคยกล่าวไว้ว่า มนุษย์คือ “สัตว์สังคม” (Social Animal) เนื่องจากมนุษย์มีความต้องการพื้นฐานที่จะอยู่ร่วมกันและพึ่งพาอาศัยกัน (Aristotle, 1885a) สังคมจึงกลายเป็นศูนย์กลางของความคิดและการพัฒนาที่มนุษย์ร่วมกันสร้างขึ้น แม้ว่าในสังคมจะมีความแตกต่างหลากหลายที่อาจก่อให้เกิดปัญหา แต่การแก้ปัญหาเหล่านั้นถือเป็นหน้าที่ของทุกคนในสังคมที่จะต้องร่วมมือกันพัฒนาและสร้างความสามัคคี (Aristotle, 1885b)

ในแง่ของกฎหมาย (Law) ได้มีการกำหนดสิทธิ (Rights) และหน้าที่ (Duties) ให้แก่บุคคล โดยสิทธิถือเป็นแนวคิดพื้นฐานทางกฎหมาย หมายถึง ประโยชน์ที่บุคคลพึงได้รับและสามารถเรียกร้องต่อผู้อื่นได้อย่างชอบธรรม (พระธรรมปิฎก (ป.อ. ปยุตฺโต), 2546ก) แนวทางดังกล่าวสอดคล้องกับการอยู่ร่วมกันอย่างสงบสุข ตามหลัก “พรหมวิหาร 4” ซึ่งประกอบด้วยหลักธรรมสำคัญ 4 ประการ ได้แก่ 1) เมตตา (Loving-kindness) คือ ความปรารถนาดีต่อผู้อื่น 2) กรุณา (Compassion) คือ ความสงสารและช่วยเหลือผู้ที่ทุกข์ 3) มุทิตา (Sympathetic Joy) คือ ความยินดีในความสุขของผู้อื่น และ 4) อุเบกขา (Equanimity) คือ ความวางใจเป็นกลาง ไม่ลำเอียง (พระธรรมปิฎก (ป.อ. ปยุตฺโต), 2546ข)

นอกจากนี้ ยังมีหลักธรรมที่ช่วยในการแยกแยะผู้คนในมิติต่าง ๆ รวมถึงการแบ่งประเภทของคนดีและคนไม่ดี ดังปรากฏใน “สังคาลสูตร” ซึ่งเป็นพระสูตรในพระสุตตันตปิฎก หมวดทีฆนิกาย ปาฏิภวรรค ว่าด้วย ทิศ 6 โดย ทิศ 6 หมายถึง บุคคล 6 ประเภทที่มีความสัมพันธ์ต่อบุคคลหนึ่ง ได้แก่ บิดามารดา ครูอาจารย์ สามเณรยา มิตร สมณ พราหมณ์ และลูกจ้าง พร้อมทั้งแสดงวิธีปฏิบัติต่อบุคคลเหล่านั้น รวมถึงการแยกแยะมิตรแท้ และ มิตรเทียม เพื่อการดำเนินชีวิตที่ดีในสังคม (พระไตรปิฎก ฉบับมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, 2537) ซึ่งหลักธรรมเหล่านี้ถือเป็นรากฐานสำคัญของการลดอาชญากรรม

เครือข่ายคนดีกับการลดอาชญากรรมเมื่อนำหลักธรรมมาปฏิบัติ

จากผลศึกษาความคิดเห็นที่ผู้เขียนได้ออกแบบและนำไปสำรวจการให้อภัยและการใช้กิจกรรมทางพุทธศาสนาช่วยลดปัญหาอาชญากรรมและลดจำนวนผู้ต้องขัง ในช่วงเดือน พ.ค. - ส.ค. 2567 จำนวน 241 ราย โดยอายุต่ำสุด 19 ปี สูงสุด 79 ปี โดยมีอายุเฉลี่ย (ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน) 46.80 (11.04) ปี ประกอบด้วยเพศหญิง 96 ราย (ร้อยละ 39.83) เป็นเพศชาย 143 ราย (ร้อยละ 59.34) และ 2 ราย ไม่ต้องการระบุเพศ (ร้อยละ 0.83) ไม่มีความแตกต่างของอายุระหว่างเพศหญิงและเพศชายอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ โดยเพศชายมีค่าเฉลี่ยอายุ (ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน) 47.37 (10.11) ปี และเพศหญิงมีค่าเฉลี่ย 46.11 (12.37) ปี (t -test p -value= 0.39) พบว่าแนวทางการสร้างเครือข่ายคนดีผ่านกิจกรรมทางศาสนาและการส่งเสริมความเข้าใจในหลักธรรมคำสอน มีศักยภาพในการช่วยลดพฤติกรรมที่นำไปสู่อาชญากรรม ได้แนวทางเกี่ยวกับเครือข่ายคนดีเพื่อลดอาชญากรรม ดังนี้

1. การเข้าร่วมกิจกรรมทางศาสนาและการลดโอกาสกระทำความผิดอาญา

จากผลสำรวจพบว่า ร้อยละ 77.18 ของผู้ตอบแบบสอบถามเห็นด้วยว่าการเข้าร่วมกิจกรรมทางพุทธศาสนา (Religious Activities) อย่างสม่ำเสมอ เช่น การฟังธรรม การเข้าร่วมพิธีทอดกฐิน หรือพิธีกรรมในวันสำคัญทางศาสนา มีส่วนช่วยลดโอกาสการกระทำความผิดอาญาได้อย่างมีนัยสำคัญ ทั้งนี้ การเข้าร่วมกิจกรรมดังกล่าวช่วยปลูกฝังคุณธรรม (Moral Values) และสร้างความละเอียดอ่อนต่อการกระทำผิดในจิตใจของผู้เข้าร่วม ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ (Regnerus, M. et al., 2006) สนับสนุนแนวคิดนี้ โดยชี้ให้เห็นว่าเยาวชนที่เข้าร่วมกิจกรรมทางศาสนาอย่างสม่ำเสมอมีแนวโน้มที่จะมีพฤติกรรมที่เป็น prosocial มากกว่า เช่น การช่วยเหลือผู้อื่น การมีน้ำใจ และการเคารพกฎระเบียบของสังคม (Kerpelman, J. L., 2006)

อาจกล่าวได้ว่า การส่งเสริมให้ประชาชนเข้าร่วมกิจกรรมทางศาสนาอย่างทั่วถึงและสม่ำเสมอ โดยเฉพาะในกลุ่มที่มีความเสี่ยงต่อการกระทำผิด เช่น เยาวชนในชุมชนแออัดหรือผู้ที่เคยกระทำความผิดมาก่อน จะช่วยลดโอกาสในการเกิดอาชญากรรมได้อย่างมีประสิทธิภาพ

2. การจัดกิจกรรมเทศนาในสถานศึกษาเพื่อป้องกันการกระทำความผิดอาญาในเยาวชน

ร้อยละ 74.69 ของผู้ตอบแบบสอบถามเห็นด้วยว่าการจัดกิจกรรมเทศนา (Dhamma Sermons) ในโรงเรียนเป็นประจำสามารถช่วยลดการกระทำความผิดอาญาในเยาวชนได้ โดยกิจกรรมดังกล่าวช่วยปลูกฝังคุณธรรม และจริยธรรม (Ethics) ตั้งแต่ในวัยเด็ก ซึ่งเป็นช่วงเวลาสำคัญในการพัฒนาทัศนคติและพฤติกรรม งานวิจัยของ Pearce และคณะ พบว่า การบูรณาการกิจกรรมทางศาสนาเข้าในระบบการศึกษา เป็นอีกแนวทางหนึ่งที่อาจช่วยลดพฤติกรรมเสี่ยงในกลุ่มเยาวชน เช่น การใช้ความรุนแรง การกลั่นแกล้ง และการละเมิดสิทธิผู้อื่น โดยเฉพาะอย่างยิ่ง การปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรม และหลักคำสอนทางศาสนาที่เน้นเรื่องความเมตตา การให้อภัย และการเคารพผู้อื่น สามารถช่วยสร้างภูมิคุ้มกันทางสังคม เสริมสร้างความฉลาดทางอารมณ์ และส่งเสริมพฤติกรรมที่เหมาะสมในกลุ่มเยาวชนได้ (Pearce, M. J. & Koenig, H. G., 2015) งานวิจัยย้อนหลังพบว่า โรงเรียนที่มีการจัดกิจกรรมทางศาสนาอย่างสม่ำเสมอ เช่น การสวดมนต์ การทำสมาธิ หรือการเรียนรู้ศีลธรรม มีแนวโน้มที่จะมีปัญหากลั่นแกล้ง การทะเลาะวิวาท และพฤติกรรมก้าวร้าวในกลุ่มนักเรียนน้อยกว่า (Desmond, M., 2012)

ทั้งนี้ การสนับสนุนให้เกิดความร่วมมือระหว่างโรงเรียน ชุมชน และองค์กรทางศาสนาในการจัดกิจกรรมเทศนาอย่างต่อเนื่อง จะช่วยเสริมสร้างเครือข่ายคนดี (Goodness Network) ในระดับเยาวชน ซึ่งเป็นรากฐานสำคัญในการลดปัญหาอาชญากรรมในระยะยาว

3. การจัดกิจกรรมธรรมะในเรือนจำเพื่อลดการกระทำผิดซ้ำ

ผลสำรวจพบว่าร้อยละ 73.03 ของผู้ตอบแบบสอบถามเห็นด้วยว่าการจัดกิจกรรมเทศนาในเรือนจำ (Prison Sermons) อย่างสม่ำเสมอจะช่วยลดการกระทำผิดซ้ำ (Recidivism) ในกลุ่มผู้ต้องขังได้ โดยเฉพาะการใช้หลักธรรมคำสอน เช่น การฝึกสมาธิ (Meditation) และการเจริญสติ (Mindfulness) ซึ่งช่วยให้ผู้ต้องขังมีจิตใจสงบและสามารถควบคุมอารมณ์ได้ดีขึ้น สัมพันธ์กับงานวิจัยของ Johnson, B. R. et al. พบว่าการจัดกิจกรรมเทศนาในเรือนจำอย่างสม่ำเสมออาจเป็นปัจจัยหนึ่งช่วยลดอัตราการกระทำผิดซ้ำในกลุ่มผู้พ้นโทษ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง การเทศนาที่มุ่งเน้นการให้อภัย การกลับใจ และการให้โอกาสในการเริ่มต้นชีวิตใหม่ สามารถช่วยฟื้นฟูจิตใจ ปลุกฝังคุณธรรม และเสริมสร้างกำลังใจให้กับผู้ต้องขัง ซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญในการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมและการกลับคืนสู่สังคมอย่างสร้างสรรค์ (Johnson, B. R. et al., 2008) งานวิจัยบางชิ้นพบว่า ผู้ต้องขังที่เข้าร่วมกิจกรรมทางศาสนาอย่างสม่ำเสมอในเรือนจำ เช่น การฟังเทศน์ การอ่านพระคัมภีร์ หรือการเข้าร่วมกลุ่มสนทนาทางศาสนา มีแนวโน้มที่จะกระทำผิดซ้ำน้อยกว่าผู้ต้องขังที่ไม่ได้เข้าร่วมกิจกรรมดังกล่าว (Clear, T. R. & Sumter, M., 2002)

ในอีกมุมหนึ่ง การจัดกิจกรรมดังกล่าวยังช่วยฟื้นฟูจิตใจของผู้ต้องขังและสร้างความพร้อมในการกลับเข้าสู่สังคม อย่างไรก็ตาม ความสำเร็จของกิจกรรมนี้ขึ้นอยู่กับความร่วมมือจากทุกภาคส่วน เช่น เจ้าหน้าที่เรือนจำ พระภิกษุ และองค์กรที่เกี่ยวข้อง ซึ่งต้องมีการวางแผนและติดตามผลอย่างเป็นระบบ

4. บทบาทของกัลยาณมิตรในการสร้างเครือข่ายคนดี

จากผลสำรวจ ร้อยละ 84.23 ของผู้ตอบแบบสอบถามเห็นว่าการชักชวนพุทธศาสนิกชนโดยกัลยาณมิตร (Spiritual Friends) จะช่วยส่งเสริมให้คนเข้าร่วมกิจกรรมทางพุทธศาสนามากขึ้น โดยเฉพาะในกลุ่มครูอาจารย์ที่เห็นด้วยสูงถึงร้อยละ 98.72 และเจ้าหน้าที่ด้านกฎหมายที่เห็นด้วยร้อยละ 91.30

บทบาทของกัลยาณมิตรถือเป็นปัจจัยสำคัญในการสร้างแรงจูงใจและความเชื่อมั่นในสังคม งานวิจัยของ Williams และคณะ ที่กล่าวถึงการชักชวนโดยกัลยาณมิตรหรือมิตรที่ดีในทางธรรม เป็นปัจจัยสำคัญที่ช่วยส่งเสริมให้บุคคลเข้าร่วมกิจกรรมทางพุทธศาสนาเพิ่มขึ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่ง อิทธิพลทางบวกจากเพื่อน ญาติมิตร หรือบุคคลที่เคารพนับถือ สามารถสร้างแรงจูงใจ เสริมสร้างความสนใจและลดความลังเลในการเข้าร่วมกิจกรรมทางศาสนาได้ (Williams, R. N. & Hicklin, W., 2000) งานวิจัยพบว่าพุทธศาสนิกชนที่ได้รับการชักชวนจากกัลยาณมิตร มีแนวโน้มที่จะเข้าวัด ฟังธรรม หรือร่วมปฏิบัติธรรมบ่อยกว่าผู้ที่ไม่ได้รับการชักชวน (Wilcox, C., 2010)

5. การกำหนดมาตรการทางศาสนาในกลุ่มผู้กระทำผิดเล็กน้อย

ร้อยละ 63.90 ของผู้ตอบแบบสอบถามเห็นด้วยว่าควรมีการกำหนดให้เยาวชนที่กระทำผิดเล็กน้อยเข้ารับการอบรมจิตใจด้วยหลักธรรมจากพระภิกษุสงฆ์ และกักบริเวณให้อยู่ในวัด (Temple Detention) โดยใช้กำไลอิเล็กทรอนิกส์ (Electronic Monitoring) แทนการกักกันในสถานพินิจ ซึ่งมาตรการดังกล่าวมีเป้าหมายในการฟื้นฟูจิตใจและลดโอกาสในการกระทำผิดซ้ำ

ในทางเดียวกัน ร้อยละ 61 ของผู้ตอบแบบสอบถามเห็นด้วยว่ามาตรการนี้สามารถนำมาใช้กับผู้ใหญ่ที่กระทำผิดเล็กน้อยได้เช่นกัน อย่างไรก็ตาม งานวิจัยของ Lipsey และคณะมีแนวคิดเกี่ยวกับการกำหนดให้เยาวชนที่กระทำผิดเล็กน้อยเข้ารับการอบรมจิตใจด้วยหลักธรรม ควบคู่ไปกับการจำกัดบริเวณ เป็นแนวทางที่หลายฝ่ายเห็นพ้องว่าสามารถช่วยแก้ไขพฤติกรรมและป้องกันการกระทำผิดซ้ำได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรม และหลักธรรมทางศาสนา จะช่วยให้เยาวชนตระหนักถึงผลของการกระทำ รู้จักผิดชอบชั่วดี และสามารถควบคุมตนเองได้ดีขึ้น (Lipsey, M. W. & Cullen, F. T., 2007)

6. ความสำคัญของการเข้าใจหลักธรรม เช่น ศีล 5

ผู้ตอบแบบสอบถามร้อยละ 81.33 เห็นว่าการเข้าใจหลักธรรม เช่น ศีล 5 (Five Precepts) จะช่วยลดการกระทำผิดอาญาได้ โดยเฉพาะในกลุ่มครูอาจารย์ที่เห็นด้วยสูงถึงร้อยละ 98.72 และเจ้าหน้าที่ด้านกฎหมายที่เห็นด้วยร้อยละ 91.30

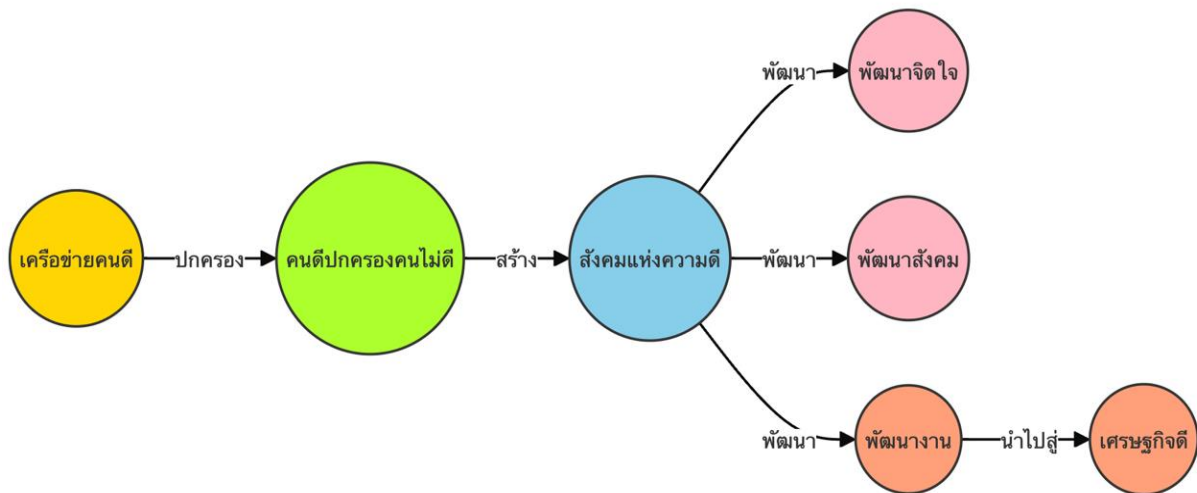
การส่งเสริมความเข้าใจในหลักธรรม เช่น การละเว้นจากการฆ่าสัตว์ การลักทรัพย์ และการพูดเท็จ ถือเป็นหัวใจสำคัญของการสร้างเครือข่ายคนดีในสังคม งานวิจัยของ Baier และคณะ กล่าวว่า การเข้าใจหลักธรรมทางศาสนา โดยเฉพาะอย่างยิ่งหลักธรรมที่เน้นเรื่องคุณธรรม จริยธรรม ความเมตตากรุณา และการไม่เบียดเบียน เป็นปัจจัยสำคัญที่สามารถช่วยลดแนวโน้มการกระทำผิดอาญาได้ (Baier, C. J. & Wright, B. R. E., 2001) งานวิจัยหลายชิ้นชี้ให้เห็นว่า บุคคลที่มีความศรัทธาในหลักธรรมคำสอนทางศาสนาอย่างลึกซึ้ง มักจะมีความยับยั้งชั่งใจ ความเห็นอกเห็นใจผู้อื่น และความรับผิดชอบต่อสังคมสูงกว่า ซึ่งเป็นปัจจัยที่ช่วยยับยั้งการก่ออาชญากรรม (Johnson, B. R., 2005)

7. การฟื้นฟูผู้ต้องขังหลังพ้นโทษด้วยกิจกรรมทางศาสนา

ร้อยละ 75.93 ของผู้ตอบแบบสอบถามเห็นด้วยว่าผู้ต้องขังที่ได้รับการปล่อยตัวควรเข้าร่วมกิจกรรมทางศาสนา เช่น การอบรมจิตใจในวัดใกล้บ้าน เพื่อช่วยฟื้นฟูจิตใจและสร้างความยอมรับจากสังคม โดยกิจกรรมดังกล่าวช่วยลดโอกาสในการกระทำผิดซ้ำและเพิ่มโอกาสในการกลับเข้าสู่สังคมอย่างมีคุณภาพ

จากประเด็นที่ได้ศึกษาและวิเคราะห์จะเห็นว่า เครือข่ายคนดี ที่สามารถสร้างเครือข่ายอันนำไปสู่องค์กรพุทธศาสนา ทำงานกันเป็นทีม มีงบประมาณ มีโครงสร้างที่ชัดเจน จะสร้างสรรค์งานให้เป็นเครือข่ายที่ยึดโยงต่อกัน และยิ่งเครือข่ายขององค์กรพุทธศาสนาหลาย ๆ องค์กร ที่มีคนดีมากขึ้นไปอีก ร่วมกันหรือแบ่งกันทำงานตามประเภทที่ตนสนใจหรือต้องการสนับสนุน คล้าย ๆ กับเครือข่ายองค์กรพุทธของไต้หวัน โฟว Guang Shan) เป็นวัดพุทธที่มุ่งเผยแผ่พระพุทธศาสนาและการศึกษาในระดับนานาชาติ โฟว กู๋ชาน (Foguangshan) เน้นการปฏิบัติธรรมและกิจกรรมทางศาสนาในไต้หวัน ส่วน ฉือจี้ (Tzu Chi) มุ่งเน้นการช่วยเหลือสังคมและกิจกรรมกุศล ทั้งสามองค์กรทำงานร่วมกันเพื่อส่งเสริมคุณธรรมและพัฒนาชุมชน ส่งผลให้เครือข่ายคนดีหนาแน่นและอยู่ในศีลในธรรม ทำให้สังคม เศรษฐกิจ วิถีชีวิต ของประชาชนดีขึ้นอย่างยั่งยืน จากแนวคิดของ ฉือจี้ (Tzu Chi) ที่มุ่งเน้นการสร้าง "คนดี" ในสังคม สอดคล้องกับหลักการพื้นฐานที่ว่า เมื่อบุคคลในสังคมส่วนใหญ่นิยมมั่นในคุณธรรม จริยธรรม และมีจิตใจเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ต่อกัน ย่อมนำไปสู่ความสงบสุขของสังคมโดยรวม (O'Brien, B., 2010)

สามารถแสดงดังภาพที่ 1

ภาพที่ 1 แสดงผังโครงสร้าง “เครื่องช่วยคนดี” ปกครอง “คนไม่ดี”

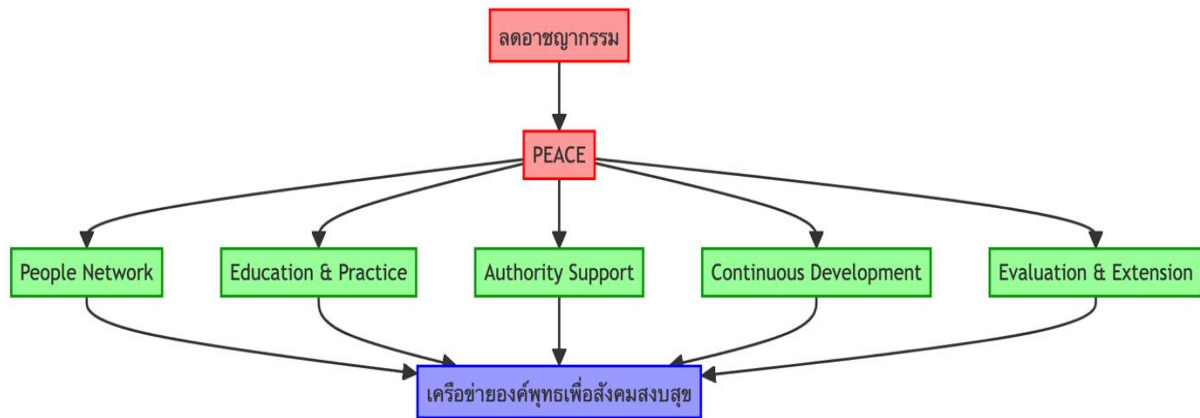
จากภาพหากสร้างเครื่องช่วยคนดี เพื่อปกครองคนไม่ดี โดยเฉพาะอย่างยิ่งเครื่องช่วยคนดีที่ประกอบด้วย องค์การพุทธ กัลยาณมิตร และผู้ที่เกี่ยวข้องในกระบวนการยุติธรรม มีบทบาทสำคัญในการลดอาชญากรรมและฟื้นฟูผู้กระทำผิด จึงพอจะสรุปและแนวทางที่ควรดำเนินการ ประกอบด้วย

1. ส่งเสริมกิจกรรมทางศาสนา (Religious Activities) ให้เข้าถึงกลุ่มเป้าหมายได้ง่ายขึ้น โดยเฉพาะในเยาวชน ผู้ต้องขัง และผู้ที่เคยกระทำผิดมาก่อน
2. สร้างเครือข่ายกัลยาณมิตร (Spiritual Friends Network) เพื่อชักชวนและสนับสนุนให้คนเข้าร่วมกิจกรรมที่ส่งเสริมคุณธรรมและอยู่ในกรอบศีลธรรม
3. พัฒนาระบวนการฟื้นฟูผู้กระทำผิด (Rehabilitation Process) ด้วยหลักธรรมคำสอน เช่น การอบรมจิตใจในวัดหรือการจัดกิจกรรมหลังพ้นโทษ
4. ปลุกฝังความเข้าใจในหลักธรรมคำสอน (Moral Education) เช่น ศีล 5 ในทุกช่วงวัย เพื่อสร้างภูมิคุ้มกันทางจริยธรรมในระยะยาว

ด้วยการดำเนินการตามแนวทางดังกล่าว จะช่วยสร้างสังคมที่เข้มแข็งและลดปัญหาอาชญากรรมได้อย่างยั่งยืน

“P-E-A-C-E โมเดล” สู่การลดคดีอาญา

จากหลักการได้นำมาสู่การคิดค้นโมเดล เพื่อการให้เครื่องช่วยคนดี หรือองค์การพุทธนำไปสู่การลดคดีอาญา โดยขอเสนอ “P-E-A-C-E” โมเดล เพื่อลดอาชญากรรมผ่านเครือข่ายพุทธศาสนา สามารถแสดงดังภาพที่ 2

ภาพที่ 2 แผนผังโครงสร้างองค์กรพุทธสู่การลดอาชญากรรม ของ P-E-A-C-E โมเดล

P - People Network (เครือข่ายคนดี/เครือข่ายองค์กรพุทธ)

- เชื่อมโยงเครือข่ายคนดี ผ่านวัด ชุมชน และองค์กรพุทธ
- สร้างกัลยาณมิตร (เพื่อนที่ดี) ในพื้นที่
- พัฒนาจิตอาสาพุทธ

E - Education & Practice (การศึกษาและปฏิบัติธรรม)

- อบรมหลักธรรมต่าง ๆ นำมาสู่การปฏิบัติอย่างจริงจัง
- ฝึกรักษาศีล
- พัฒนาจิตด้วยสมาธิ

A - Authority Support (การสนับสนุนจากภาคส่วนต่าง ๆ)

- สนับสนุนทุนดำเนินการ
- บูรณาการอำนาจหน้าที่
- กำหนดนโยบายชัดเจน

C - Continuous Development (การพัฒนาต่อเนื่อง)

- ติดตามประเมินผล
- ปรับปรุงกระบวนการ
- ขยายพื้นที่ดำเนินการ
- กำหนดความถี่ในการนำหลักธรรมมาปฏิบัติ

E - Evaluation & Extension (การประเมินและขยายผลเพื่อลดอาชญากรรม)

- วัดผลความสำเร็จ
- แลกเปลี่ยนเรียนรู้
- ต่อยอดโครงการ

"P-E-A-C-E" โมเดล เป็นกรอบแนวคิดที่บูรณาการระหว่างหลักพุทธธรรมและการพัฒนาสังคมเพื่อลดปัญหาอาชญากรรม โดยมุ่งเน้นการสร้างเครือข่ายความร่วมมือระหว่างองค์กรพุทธศาสนา ชุมชน และหน่วยงานภาครัฐ ซึ่งการดำเนินงานผ่านโมเดลนี้มีเป้าหมายสำคัญในการสร้างสังคมที่สงบสุขและมีคุณธรรมจริยธรรมเป็นพื้นฐาน

อาจกล่าวได้ว่า องค์ประกอบแรกของโมเดล คือ People Network (P) การมุ่งเน้นการสร้างเครือข่ายกัลยาณมิตรที่เข้มแข็ง โดยใช้วัดเป็นศูนย์กลางในการเชื่อมโยงภาคส่วนต่าง ๆ ผ่านกิจกรรมจิตอาสาและการพัฒนาชุมชน สอดคล้องกับแนวคิดการสร้างทุนทางสังคม (Social Capital) (สมเด็จพระพุทธโฆษาจารย์ (ป.อ. ปยุตฺโต), 2561) เครือข่ายดังกล่าวเป็นพื้นที่กลางที่เปิดโอกาสให้คนในชุมชนได้มาพบปะ ทำกิจกรรมร่วมกัน เกิดความรู้สึกร่วมกัน และความรับผิดชอบต่อส่วนรวม (Putnam, R. D., 1995) กระบวนการเหล่านี้เอื้อให้เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ การช่วยเหลือซึ่งกันและกัน และนำไปสู่การพัฒนาชุมชนอย่างยั่งยืนในระยะยาว

ในทิศทางที่ใกล้เคียงกัน Education & Practice (E) เน้นการนำหลักธรรมคำสอนมาประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน โดยเฉพาะหลักทาน ศีล และสมาธิ ซึ่งเป็นพื้นฐานสำคัญในการพัฒนาจิตใจและพฤติกรรมของมนุษย์ การศึกษาและปฏิบัติธรรมอย่างต่อเนื่องจะช่วยลดแรงงูใจในการก่ออาชญากรรมและสร้างภูมิคุ้มกันทางจิตใจ

นอกจากนี้ Authority Support (A) จากหน่วยงานภาครัฐและเอกชน ทั้งในด้านงบประมาณ อำนาจหน้าที่ และนโยบาย มีความสำคัญอย่างยิ่งในการขับเคลื่อนโครงการให้เกิดผลเป็นรูปธรรม การสนับสนุนดังกล่าวควรมีความต่อเนื่องและสอดคล้องกับบริบทของแต่ละพื้นที่

ในส่วนของ Continuous Development (C) เน้นการพัฒนาอย่างต่อเนื่องผ่านการติดตามประเมินผลและปรับปรุงกระบวนการทำงาน รวมถึงการกำหนดความถี่ในการนำหลักธรรมมาปฏิบัติให้เหมาะสมกับวิถีชีวิตของชุมชน การพัฒนาอย่างต่อเนื่องนี้จะช่วยให้เกิดการเปลี่ยนแปลงที่ยั่งยืนในระยะยาว

อาจอนุมานได้ว่า การประเมินและขยายผล หรือ Evaluation & Extension (E) เป็นขั้นตอนที่สำคัญในการวัดความสำเร็จของโครงการ โดยต้องมีการกำหนดตัวชี้วัดที่ชัดเจนทั้งในเชิงปริมาณและคุณภาพ เช่น สถิติอาชญากรรมที่ลดลง ระดับความสุขของคนในชุมชน และการมีส่วนร่วมในกิจกรรมทางพุทธศาสนา

ทั้งนี้ การขับเคลื่อนโมเดล P-E-A-C-E ให้ประสบความสำเร็จ จำเป็นต้องอาศัยความร่วมมือจากทุกภาคส่วน โดยเฉพาะอย่างยิ่งพระสงฆ์และองค์กรพุทธศาสนาที่ต้องทำหน้าที่เป็นแกนนำในการเผยแผ่หลักธรรมและสร้างเครือข่ายความร่วมมือ ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิด "Collective Impact" (Kania, J. & Kramer, M., 2011) ที่เน้นย้ำถึงความสำคัญของการประสานความร่วมมือจากทุกภาคส่วน ไม่ว่าจะเป็นภาครัฐ ภาคเอกชน ภาคประชาสังคม รวมถึงสถาบันศาสนา ในการร่วมกันแก้ไขปัญหาสังคมอย่างเป็นระบบ โดยมีเป้าหมายร่วมกัน ตัวชี้วัดความสำเร็จที่ชัดเจน และมีการสื่อสารประสานงานกันอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงเชิงบวกในวงกว้าง

กล่าวโดยสรุปได้ว่า โมเดล P-E-A-C-E เป็นเครื่องมือสำคัญในการบูรณาการหลักพุทธธรรมเพื่อลดปัญหาอาชญากรรมในสังคมไทย โดยมุ่งเน้นการพัฒนาที่ยั่งยืนผ่านการสร้างเครือข่าย การศึกษาธรรม การสนับสนุนจากภาครัฐ การพัฒนาอย่างต่อเนื่อง และการประเมินผลเพื่อขยายผลความสำเร็จ โดยผลลัพธ์ที่คาดหวัง

ประกอบด้วย 1) ชุมชนเข้มแข็ง 2) ลดปัญหาอาชญากรรม 3) สังคมสงบสุข 4) ประชาชนมีคุณธรรม 5) การพัฒนาที่ยั่งยืน

สรุป

จากที่ประเทศไทยกำลังเผชิญกับวิกฤตอาชญากรรมอย่างรุนแรง สะท้อนจากอัตราการก่ออาชญากรรมที่สูงติดอันดับโลก แม้มีการปราบปรามอย่างหนัก แต่จำนวนคดีกลับยิ่งเพิ่มขึ้น ชี้ให้เห็นถึงความล้มเหลวในการแก้ปัญหาที่ต้นเหตุ การเสื่อมถอยของเครือข่ายคนดีในสังคมไทยส่งผลให้สังคมขาดภูมิคุ้มกันทางศีลธรรม เปิดช่องให้ปัญหาอาชญากรรมเติบโตอย่างรวดเร็ว การฟื้นฟูเครือข่ายคนดีผ่านองค์กรพุทธศาสนาที่เข้มแข็ง จึงเป็นกุญแจสำคัญในการแก้ปัญหายั่งยืน การฟื้นฟูเครือข่ายคนดีผ่านองค์กรพุทธศาสนา ที่มีการรวมตัวกันเป็นกลุ่มก้อน และแบ่งงานกันทำอย่างเป็นระบบ จึงอาจเป็นกุญแจสำคัญในการแก้ปัญหาอาชญากรรมอย่างยั่งยืนในอนาคต ในอดีต สังคมไทยมีพุทธศาสนาเป็นเสาหลักสำคัญในการหล่อหลอมจิตใจและพฤติกรรมของผู้คน โดยการสร้าง "เครือข่ายคนดี" หรือ "เครือข่ายกัลยาณมิตร" ที่เชื่อมโยงระหว่างวัด โรงเรียน และชุมชน ซึ่งมีบทบาทสำคัญในการนำเอาศีลธรรมตามหลักธรรมในพุทธศาสนาไปสู่กิจกรรมทางศาสนา ที่ผสมผสานกับศิลปวัฒนธรรมไทยเพื่อปลูกฝังคุณธรรมและจริยธรรมให้แก่ประชาชน โดยมีวัดเป็นศูนย์กลางในการเชื่อมประสานเครือข่ายเหล่านี้ "P-E-A-C-E โมเดล" ที่นำเสนอในบทความนี้ เป็นแนวทางที่ผสมผสานหลักธรรมไปสู่การปฏิบัติเพื่อลดอาชญากรรม โดยมุ่งเน้นการสร้างภูมิคุ้มกันทางสังคมผ่านการฟื้นฟูเครือข่ายคนดี ซึ่งจะนำไปสู่การลดอาชญากรรมอย่างยั่งยืนในระยะยาว แทนการปราบปรามซึ่งเป็นการแก้ปัญหาที่ปลายเหตุ การนำแนวคิดนี้ไปปฏิบัติจำเป็นต้องได้รับความร่วมมือจากทุกภาคส่วน ทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาสังคม เพื่อร่วมกันสร้างสังคมที่เข้มแข็งและปลอดภัยอย่างยั่งยืน การสร้างเครือข่ายคนดีในสังคมไทยจึงเป็นกระบวนการที่สำคัญในการลดปัญหาอาชญากรรม เพราะเมื่อคนดีมีจำนวนมากพอและได้รับการสนับสนุนจากทุกภาคส่วน คนไม่ดีก็ไม่สามารถก่ออาชญากรรมได้ง่าย และสังคมไทยที่เป็นเมืองพุทธก็จะสามารถดำรงอยู่ด้วยความสงบสุขและยั่งยืน สำหรับการประยุกต์ใช้หลักธรรมในพระพุทธศาสนา เช่น การให้ทาน การรักษาศีล และการปฏิบัติสมาธิ สามารถช่วยลดอาชญากรรมได้ในหลายมิติ ตัวอย่างเช่น การส่งเสริมการให้ทานสามารถลดปัญหาอาชญากรรมทางทรัพย์สินได้ โดยการปลูกฝังความเมตตา และการแบ่งปันทรัพยากรในสังคม ซึ่งช่วยลดความโลภและความขัดแย้งที่นำไปสู่การลักทรัพย์หรือฉ้อโกง ในทางเดียวกัน การรักษาศีลมีบทบาทสำคัญในการลดอาชญากรรมทางร่างกายและชีวิต รวมถึงอาชญากรรมทางเพศ เช่น การห้ามฆ่าสัตว์ตัดชีวิตและการห้ามประพฤติดิฉันในกาม ซึ่งเป็นการป้องกันการกระทำที่เป็นอันตรายต่อผู้อื่นทั้งทางกายและจิตใจ นอกจากนี้ การฝึกสมาธิยังช่วยลดอาชญากรรมทางเทคโนโลยีและเศรษฐกิจได้อย่างมีประสิทธิภาพ เนื่องจากการเจริญสมาธิช่วยให้ผู้ปฏิบัติมีสติและปัญญา สามารถควบคุมความโลภและความอยากได้ในทางที่ผิด การประยุกต์ใช้หลักธรรมในพระพุทธศาสนาอย่างเหมาะสมสามารถช่วยแก้ไขปัญหาอาชญากรรมในมิติที่ลึกซึ้งได้ ในการสร้างเครือข่ายคนดีในพระพุทธศาสนา ยังมีบทบาทสำคัญในการธำรงรักษาและเผยแผ่พระธรรมคำสอนเพื่อสร้างสังคมที่มีคุณธรรม โดยเฉพาะการสร้างกัลยาณมิตร ซึ่งหมายถึงผู้ที่แนะนำในทางที่ถูกต้อง ตักเตือนในสิ่งผิด และชี้แนะแนวทางสู่ความเจริญในธรรม การมีเครือข่ายกัลยาณมิตรช่วยส่งเสริมความเป็นปึกแผ่นในชุมชน โดยการสนับสนุนให้สมาชิกในสังคมปฏิบัติตามหลักธรรม เช่น การรักษาศีล การให้ทาน และการพัฒนาจิตใจผ่านสมาธิ สำหรับการเปลี่ยนแปลงในประเทศไทยจำนวนพระภิกษุมีแนวโน้มลดลงอย่างต่อเนื่อง ซึ่ง

เป็นผลมาจากปัจจัยหลายประการที่ส่งผลกระทบต่อศาสนาพุทธในสังคมไทย โดยเฉพาะในกลุ่มคนรุ่นใหม่ที่มีความสนใจในวัดและกิจกรรมทางศาสนาตกลงอย่างเห็นได้ชัด ปัจจัยสำคัญที่เกี่ยวข้องได้แก่ การเปลี่ยนแปลงทางสังคมและวัฒนธรรมที่เกิดจากความก้าวหน้าทางเทคโนโลยี การเข้าถึงข้อมูลข่าวสารที่หลากหลาย และการให้ความสำคัญกับวัตถุนิยมมากกว่าคุณค่าทางจิตใจ ทั้งนี้การสร้างเครือข่ายคนดีที่สามารถสร้างเครือข่ายอันนำไปสู่องค์กรพุทธศาสนา ทำงานกันเป็นทีม มีงบประมาณ มีโครงสร้างที่ชัดเจน จะสร้างสรรค์งานให้เป็นเครือข่ายที่ยึดโยงต่อกัน โดยเฉพาะอย่างยิ่งเครือข่ายคนดีที่ประกอบด้วยองค์กรพุทธ กัลยาณมิตร และผู้ที่เกี่ยวข้องในกระบวนการยุติธรรม มีบทบาทสำคัญในการลดอาชญากรรมและฟื้นฟูผู้กระทำผิด P-E-A-C-E โมเดล เป็นเครื่องมือสำคัญในการบูรณาการหลักพุทธธรรมเพื่อลดปัญหาอาชญากรรมในสังคมไทย โดยมุ่งเน้นการพัฒนาที่ยั่งยืนผ่านการสร้างเครือข่าย การศึกษาธรรม การสนับสนุนจากภาครัฐ การพัฒนาอย่างต่อเนื่อง และการประเมินผลเพื่อขยายผลความสำเร็จ โดยผลลัพธ์ที่คาดหวังประกอบด้วย ชุมชนเข้มแข็ง ลดปัญหาอาชญากรรม สังคมสงบสุข ประชาชนมีคุณธรรม และการพัฒนาที่ยั่งยืน องค์ความรู้ที่ได้ 1. การสร้างเครือข่ายคนดี: การสร้างเครือข่ายคนดีในสังคมไทยมีความสำคัญในการลดอาชญากรรม โดยการส่งเสริมคุณธรรมในชุมชนและการมีส่วนร่วมของประชาชนในกิจกรรมต่าง ๆ 2. การประยุกต์ใช้หลักธรรม: การนำหลักธรรมในพระพุทธศาสนามาประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน เช่น การให้ทาน การรักษาศีล และการฝึกสมาธิ สามารถช่วยลดอาชญากรรมได้อย่างมีประสิทธิภาพ 3. บทบาทขององค์กรพุทธศาสนา: องค์กรพุทธศาสนามีบทบาทสำคัญในการฟื้นฟูเครือข่ายคนดีและส่งเสริมกิจกรรมทางศาสนาเพื่อสร้างสังคมที่มีคุณธรรม 4. ความสำคัญของกัลยาณมิตร: การมีเครือข่ายกัลยาณมิตรช่วยส่งเสริมความเป็นปึกแผ่นในชุมชนและลดพฤติกรรมเสี่ยงต่อการก่ออาชญากรรม 5. P-E-A-C-E โมเดล: เป็นกรอบแนวคิดที่บูรณาการระหว่างหลักพุทธธรรมและการพัฒนาสังคมเพื่อลดปัญหาอาชญากรรม โดยมุ่งเน้นการสร้างเครือข่ายความร่วมมือระหว่างองค์กรพุทธศาสนา ชุมชน และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง.

เอกสารอ้างอิง

พระไตรปิฎก ฉบับมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย. (2537). ทีฆนิกาย ปาฏิกวรรค, สังคาลกสูตร เล่มที่ 11.

พระนครศรีอยุธยา: มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

พระธรรมปิฎก (ป.อ. ปยุตฺโต). (2546ก). พจนานุกรมพุทธศาสน์ ฉบับประมวลศัพท์. พระนครศรีอยุธยา: มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

พระธรรมปิฎก (ป.อ. ปยุตฺโต). (2546ข). พจนานุกรมพุทธศาสตร์ ฉบับประมวลธรรม. (พิมพ์ครั้งที่ 10). เรียกใช้เมื่อ 4 ธันวาคม 2566 จาก <https://drive.google.com/file/d/1xEGFDF2uF56jD3HmVEwhIRK4pFju1Te/view>

พระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ. ปยุตฺโต). (2559). พุทธธรรม. กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย. (2540ก). พุทธธรรม. พระนครศรีอยุธยา: มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย. (2540ข). พระไตรปิฎกภาษาไทย. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

- มูลนิธิพระดาบส. (2560). แนวพระราชดำริด้านการพัฒนาสังคม. กรุงเทพมหานคร: มูลนิธิพระดาบส.
- สมเด็จพระพุทธโฆษาจารย์ (ป.อ. ปยุตฺโต). (2561). พุทธธรรม ฉบับปรับปรุงและขยายความ. 2561. เรียกใช้เมื่อ 4 ธันวาคม 2566 จาก https://www.papayutto.org/th/dhamma_books
- สำนักงาน ป.ป.ส. (2566). รายงานผลการดำเนินงานด้านนโยบายยาเสพติด. กรุงเทพมหานคร: สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด.
- สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ. (2566). รายงานสถิติพระสงฆ์และสามเณรในประเทศไทย พ.ศ. 2566. เรียกใช้เมื่อ 4 ธันวาคม 2566 จาก <https://www.onab.go.th/th/page/item/index/id/1>
- สำนักงานสถิติแห่งชาติ. (2565ก). รายงานสถิติทางศาสนา. กรุงเทพมหานคร: สำนักงานสถิติแห่งชาติ.
- สำนักงานสถิติแห่งชาติ. (2565ข). รายงานประชากรตามศาสนาในประเทศไทย พ.ศ. 2565. เรียกใช้เมื่อ 4 ธันวาคม 2566 จาก https://www.nso.go.th/nsoweb/nso/statistics_and_indicators?impt_branch=304
- สำนักงานสถิติแห่งชาติ. (2566). รายงานสถานการณ์ประชากรไทย. กรุงเทพมหานคร: สำนักงานสถิติแห่งชาติ.
- สำนักราชเลขาธิการ. (2515). พระบรมราโชวาทและพระราชดำรัส. กรุงเทพมหานคร: สำนักราชเลขาธิการ.
- Aristotle. (1885 a). The Nicomachean ethics of Aristotle (F. H. Peters, Trans.). London: Kegan Paul, Trench.
- Aristotle. (1885 b). The Nicomachean ethics of Aristotle (F. H. Peters, Trans.). London: Kegan Paul, Trench.
- Baier, C. J. & Wright, B. R. E. (2001). Too much of a good thing? The relationship between religious beliefs and delinquency. *Criminology*, 39(2), 443-468.
- Clear, T. R. & Sumter, M. (2002). Prison religion, in-prison social support, and recidivism of male inmates. *Journal of Research in Crime and Delinquency*, 39(3), 257-280.
- Desmond, M. (2012). How religion prevents school bullying. *Oxford Review of Education*, 38(3), 371-390.
- Human Rights Watch. (2004). Thailand's War on Drugs. New York: HRW Publications.
- INTERPOL. (2024). International Crime Classification Framework. Lyon: INTERPOL General Secretariat.
- Johnson, B. R. (2005). Religious conversion and desistance from crime: Forging a general theory. *Justice Quarterly*, 22(2), 201-230.
- Johnson, B. R. et al. (2008). Religious programs, institutional adjustment, and recidivism among former inmates in prison fellowship programs. *Justice Quarterly*, 25(2), 276-305.
- Kania, J. & Kramer, M. (2011). Collective impact. *Stanford Social Innovation Review*, 9(1), 36-41.
- Kerpelman, J. L. (2006). Development during adolescence and young adulthood: A dynamic systems approach. California: Sage Publications.
- Lipsey, M. W. & Cullen, F. T. (2007). The effectiveness of correctional rehabilitation: A review of systematic reviews. *Annual Review of Law and Social Science*, 3(1), 297-320.
- Miller, R. (2021). Mindfulness and crime reduction: A Buddhist approach. London: Routledge.

- O'Brien, B. (2010). *Tzu Chi: Serving with compassion*. Bangkok: John Wiley & Sons.
- Pearce, M. J. & Koenig, H. G. (2015). Spirituality and resilience in young people facing life challenges. *Journal of religion and health*, 54(3), 885-898.
- Putnam, R. D. (1995). Bowling alone: America's declining social capital. *Journal of Democracy*, 6(1), 65-78.
- Regnerus, M. et al. (2006). Who gives, who volunteers? Religious influences on giving and volunteering in the United States. *Journal for the Scientific Study of Religion*, 45(1), 1-18.
- Royal Thai Police. (2023). *Crime Statistics Report 2023*. Bangkok: RTP Publishing.
- Smith, J. (2019). Buddhist Ethics and Social Harmony. *Journal of Religious Studies*, 22(3), 33-45.
- United Nations Office on Drugs and Crime. (2023a). *Global Study on Crime Types and Trends*. Vienna: UNODC Publication.
- United Nations Office on Drugs and Crime. (2023b). *World Crime Report 2023*. Vienna: UNODC Publication.
- Wilcox, C. (2010). What makes people more religious? A comprehensive sociological explanation. *Sociology of Religion*, 71(4), 441-471.
- Williams, R. N. & Hicklin, W. (2000). Building healthy communities through spiritual and religious leadership. *Journal of Community Psychology*, 28(2), 139-150.